

Nr 175.

Av herrar **Lundgren** och **Hermansson** i Kvistljungby, om *inrättande av en lånefond för beredande åt trädgårdsmän av förbättring av värmeledningsanordningar.*

Den 13 mars 1937 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för jordbruksdepartementet att tillkalla fyra utredningsmän för att verkställa utredning och avgiva förslag rörande produktions- och avsättningsförhållandena inom trädgårdsnäringen samt ifråga om behovet av särskilda åtgärder avgiva förslag för åstadkommande av en önskvärd räntabilitet inom samma näring.

Departementschefen anförde bland annat, att med hänsyn till den betydelse som trädgårdsnäringen har det borde ligga i det allmännas intresse att de svårigheter, som torde förefinnas, borde i görligaste mån undanröjas.

Härav torde till en del framgå att det anses att trädgårdsodlingen arbetar under svåra förhållanden. Den kommitté som blev tillsatt avgav den 15 febr. 1938 ett betänkande med rätt vittgående utredningar samt förslag om vissa åtgärder, som den ansåg skulle kunna bli till förmån för trädgårdsodlingen. Tyvärr vann icke en del av dessa förslag det beaktande, som för trädgårdsnäringen kunde vara påkallat.

Sedan kommittébetänkandet avlämnats, kan med skäl sägas, att förhållandena för denna näringsgren ytterligare försämrats. Den förkortning av arbetstiden som ägt rum har haft en särdeles ingripande betydelse, i synnerhet som det arbete som måste utföras inom detta yrke i de flesta fall är av mycket tidsödande karaktär. Semesterlagen, vilken nu tillkommer, måste också bidra till försämrade förhållanden. Priset på trädgårdsprodukter har icke stigit under senare tid, och då trädgårdsmännens produktionskostnader undergå en ständig stegring, är det med verkligt stora bekymmer denna närings utövare se den kommande tiden an. Härtill kommer också att en del av de åtgärder till näringens hjälp under de senast förflutna åren icke helt kommit den rent yrkesmässiga odlingen till del.

De trädgårdsmän, som ha specialiserat sig på odlingar under glas, ha också, särskilt under detta och föregående år, träffats av en rätt avsevärd stegring på bränslekostnaderna. Det bränslematerial som mest användes till eldning vid nuvarande eldningsanordningar utgöres till övervägande del av koks, vilken under de två senaste åren undergått en prisstegring av ungefär 20—30 procent.

Under de senare åren ha genom förbättrade konstruktioner stora framsteg gjorts på det värmetekniska området. Automatiska anläggningar, där bränslevärdet utnyttjas till det allra yttersta, ha framkommit. Vid en del handelsträdgårdar ha betydliga omändringar kommit till utförande. Då dessa förbättrade system också äro i hög grad bränslebesparande, ända till

40 procent emot nuvarande, bör det tydligt framgå, att nyheterna erbjuda stora fördelar. Här åsyftade eldningsapparater äro också mycket arbetsbesparande. I sitt yttrande, då utredningskommittén för trädgårdsnäringen tillsattes, anförde även departementschefen, att särskild uppmärksamhet borde ägnas åt verkningarna för näringen av den under föregående år utfärdade lantarbetstidslagen. Ännu har icke från statsmakternas sida något åtgjorts, som på något sätt kompenserat den försvåring av trädgårdsyrkets utövande, som blev en följd av denna lag, utom tillsättandet av utredningskommittén.

En värdefull hjälp åt denna näringsgren skulle vara att en lånefond upplägges för att, i synnerhet för de mindre och medelstora företagen inom trädgårdsnäringen, möjliggöra ett förbättrande av värmeanläggningarna. De större företagen inom branschen, som även inriktat sig på specialisering, ha lättare mött de svårigheter, som kommit, och kunna också lättare överkomma de kostnader, som äro förenade med de omändringsanordningar som krävas för att få sina uppvärmningskostnader nedbringade. De apparater, som här avses, äro särdeles dyra i inköp, och vad som åsyftas är närmast de stokeranläggningar som kunna utföras samt en del koleldningsbrännare av allra yppersta konstruktion, vilka kunna anbringas till redan befintliga pannor. Avsikten är icke att med förslaget uppmuntra till nyanläggningar eller större utvidgningar utan avser endast förbättring av nuvarande värmeledningsanläggningar.

Då insättning av automatiska apparater innebär en stor besparing av arbetstiden samt medför tillfredsställande säkerhet för en konstant temperatur, kan ett bidrag i detta fall från statsmakternas sida anses som en compensation mot den förkortade arbetstiden samt betyda en betydlig lättnad och minskning i kostnaderna för uppvärmning.

De avsedda lånen borde för att bliva till verklig hjälp vara räntefria under viss tid eventuellt fem år samt underkastade successiv amortering under vissa år. Lånebeloppen skulle kunna tänkas avse viss del, förslagsvis 60 procent av anläggningskostnaderna. Då avsikten framför allt är att stödja de mindre företagarna inom näringsgrenen och för att så mycket flera skulle kunna komma i åtnjutande av lånen torde ett visst lånemaximum, eventuellt 2.500 kronor, kunna vara ändamålsenligt.

Under hänvisande till vad som anförts föreslås,

att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t göra framställning om uppläggande av en lånefond, förslagsvis å 500.000 kronor, varur lån skola beredas trädgårdsmän för förbättring av värmeledningsanordningar.

Stockholm den 20 januari 1939.

G. E. Lundgren.

Herbert Hermansson.